

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ЛИСТ ВИДАНИЙ MOTU PROPRIO

СВЯТИШОГО ОТЦЯ ФРАНЦИСКА

“VOS ESTIS LUX MUNDI”

„Ви – світло світу. Не може сховатись місто, що лежить на верху гори” (Мт 5:14). Наш Господь, Ісус Христос, закликає кожного вірянина стати блискучим взірцем чесноти, доброчесності та святості. Усі ми, по суті, покликані виявляти конкретні свідчення віри у Христа у своєму житті, зокрема, у стосунках з ближніми.

Злочини сексуальної наруги ображають нашого Господа, завдають фізичної, психологічної та духовної шкоди жертвам, а також шкодять спільноті вірних. Для того, щоб такі явища, у будь-яких проявах, ніколи більше не повторювалися, нам необхідне постійне і глибинне навернення сердець, засвідчене конкретними та ефективними діями, до яких залучені усі і кожен у Церкві, щоб особиста святість і моральні зобов'язання сприяли формуванню цілковитої довіри до проповідання Євангелія та дієвості місії Церкви. Це стає можливим лише завдяки благодаті Святого Духа, що вливається у наші серця, оскільки ми завжди повинні пам'ятати слова Христа: „Без Мене ж ви нічого чинити не можете” (Йо 15:5). Навіть якщо вже багато зроблено, ми повинні продовжувати вчитися на гірких уроках минулого, аби з надією дивитися у майбутнє.

Ця відповідальність, в першу чергу, покладена на наступників апостолів, яких Господь обрав на роль духовних провідників свого народу і від яких вимагає вірного наслідування Божественного Учителя. Фактично через своє служіння, єпископи “правлять довіреними їм партикулярними Церквами як намісники і посланці Христові: порадою, переконанням, прикладом, а також авторитетом і священною владою, яку

мають використовувати лише задля укріплення свого стада у правді й святості, пам'ятаючи, що більший нехай буде як найменший, а наставник – як слуга” (Другий Ватиканський собор, Догматична конституція *Lumen Gentium*, 27).

Те, що у вузькому значенні стосується найперше наступників апостолів, стосується й усіх, хто в різний спосіб беруть на себе обов'язки у Церкві, приймають євангельські ради чи покликані служити християнському люду. Відтак, добре було б, аби на універсальному рівні були прийняті процедури, які призначені для запобігання та боротьби зі злочинами, котрі зраджують довіру вірних.

З цією метою 7 травня 2019 р. я проголосив апостольський лист у формі *Motu Proprio*, який містить норми *ad experimentum* на трирічний термін.

Тепер, коли минув визначений час, розглянувши зауваження, отримані від Єпископських Конференцій і Дикастерій Римської Курії, оцінивши досвід цих років, щоб сприяти кращому застосуванню того, що було встановлено, залишаючи у силі положення Кодексу Канонічного Права та Кодексу Канонів Східних Церков у карних і процесуальних справах, постановляю:

ТИТУЛ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

АРТ. 1 – СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

§1. Ці норми застосовуються у випадку повідомлень про священнослужителів, членів Інститутів богопосвяченого життя чи Товариств

апостольського життя та модераторів міжнародних об'єднань вірних, визнаних або заснованих Апостольським Престолом, щодо:

а)

* злочину проти шостої заповіді Декалогу, вчиненого із застосуванням насильства чи погрози, або шляхом зловживання владою, або у примушуванні когось до вчинення чи здійснення статевих актів;

** злочину проти шостої заповіді Декалогу, вчиненого з неповнолітньою особою, особою яка має порушення інтелектуального розвитку, або з вразливою дорослою особою;

*** аморального придбання, збереження, демонстрації чи розповсюдження будь-яким способом і будь-якими засобами порнографічних зображень неповнолітніх, або людей, які мають порушення інтелектуального розвитку;

**** вербування або спонукання неповнолітньої особи, а також особи, яка має порушення інтелектуального розвитку, чи вразливої дорослої особи до демонстрації порнографічного змісту, або участі у справжніх чи імітованих порнографічних показах.

б) поведінки осіб, зазначених у арт. 6, що полягають в діях чи бездіяльності, спрямованих на перешкоджанні чи ухиленні від цивільних, канонічних, адміністративних чи карних розслідувань проти якогось із суб'єктів, зазначених у §1, щодо злочинів, зазначених в пункті а) даного параграфу.

§2. У розумінні цих норм,

а) "*неповнолітня особа*" означає: будь-яку особу віком до вісімнадцяти років; до неповнолітнього прирівнюється особа, яка має порушення інтелектуального розвитку;

б) "*вразлива особа*" означає: будь-яку особу у стані недуги, фізичної чи психічної відсталості, або позбавлену особистої свободи, що фактично, навіть якщо лише іноді, обмежує її здатність розуміти чи бажати або в будь-якому випадку чинити опір правопорушенню;

в) "*дитяча порнографія*" означає: будь-яке зображення неповнолітньої особи, незалежно

від використовуваного засобу, яка бере участь у відвертих сексуальних діях, реальних або імітованих, і будь-яке зображення статевих органів неповнолітніх з метою хтивості чи прибутку.

АРТ. 2 – ПРИЙОМ ПОВІДОМЛЕНЬ І ЗАХИСТ ДАНИХ

§1. Беручи до уваги вказівки, прийняті відповідними Єпископськими Конференціями, Синодами Єпископів Патріарших Церков і Верховноархієпископських Церков або Радами Ієрархів Митрополичих Церков свого права, дієцезії чи єпархії, окремо чи спільно, повинні мати органи чи уряди, легко доступні для громадськості для отримання повідомлень, які повинні бути представлені цим церковним органам або урядам.

§2. Інформація, про яку йдеться у цьому артикулі, підлягає захисту і використанню таким чином, щоб гарантувати її безпеку, цілісність і конфіденційність у відповідності до канонів 471, 2° ККП і 244 §2, 2° ККСЦ.

§3. Беручи до уваги арт. 3 §3, ординарій, який отримав повідомлення, повинен передати його без жодних зволікань ординарію того місця, де, як стверджується, сталися зазначені події, а також ординарію особи, якої стосується це повідомлення. Якщо інше не домовлено між обома ординаріями, обов'язком ординарія місця, де мали б сталися події, є діяти згідно закону відповідно до положень передбачених для таких справи.

§4. У розумінні цього розділу, єпархії прирівнюються до дієцезій, а ієрарх прирівнюється до ординарія.

АРТ. 3 – ПОДАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ

§1. За винятком випадків, коли священнослужитель дізнався про новини під час виконання його служіння у внутрішньому обсязі, кожного разу, коли священнослужитель або член інституту богопосвяченого життя чи товариства апостольського життя

отримав повідомлення або має обґрунтовані причини вважати, що один із фактів, зазначених у арт. 1, був скоєний, зобов'язаний негайно повідомити про це ординарію місця, де мали б відбутися ці факти, або іншому ординарію серед тих, про яких йдеться в канонах 134 ККП і 984 ККСЦ, зважаючи на постанови §3 цього артикулу.

§2. Будь-яка особа, особливо вірні миряни, які обіймають уряди чи здійснюють служіння в Церкві, може повідомити про один із фактів, зазначених у артикулі 1, використовуючи методи, зазначені в попередньому артикулі чи будь-яким іншим відповідним способом.

§3. Якщо повідомлення стосується однієї з осіб, зазначених у артикулі 6, воно адресується органу влади, визначеному на підставі артикулів 8 і 9. Повідомлення завжди може бути адресоване компетентній дикастерії, безпосередньо або через папського представника. У першому випадку дикастерія інформує папського представника.

§4. Повідомлення повинно містити якомога більше деталей, зокрема, зазначати час та місце, де мали місце ці факти, інформацію про залучених чи поінформованих осіб, а також будь-які інші обставини, які можуть стати в пригоді для точної оцінки фактів.

§5. Інформацію можна також отримати з уряду.

АРТ. 4 – ЗАХИСТ ОСОБИ, ЯКА НАДАЄ ПОВІДОМЛЕННЯ

§1. Надання повідомлення у відповідності до артикулу 3 не вважається порушенням службової таємниці.

§2. Дотримуючись припису канонів 1390 і 1452 ККП та 1454 ККСЦ, забороняється будь-яке упереджене ставлення, помста чи дискримінація за надання повідомлення, а їх прояви можуть вважатися поведінкою, визначеною у артикулі 1 §1, пункт б).

§3. На особу, котра здійснює повідомлення, як також на особу, яка стверджує,

що її образили, і на свідків, не можна накладати жодного обов'язку мовчання, щодо змісту даного повідомлення з дотриманням положень арт. 5 §2.

АРТ. 5 – ТУРБОТА ПРО ЛЮДЕЙ

§1. Церковна влада зобов'язана забезпечити гідне та шанобливе ставлення до тих, хто стверджує, що їх образили, а також до їхніх родин, і пропонує їм, зокрема:

- а) прийняття, слухання та супровід, також за допомогою надання спеціальних послуг;
- б) духовний супровід;
- в) медичну, терапевтичну та психологічну допомогу залежно від конкретного випадку.

§2. У кожному випадку необхідно забезпечити законний захист доброї слави та приватності всіх залучених осіб, а також конфіденційність персональних даних. До звинувачених осіб застосовується презумпція згідно з арт. 13 §7, з дотриманням положень арт. 20.

ТИТУЛ II

ПОЛОЖЕННЯ СТОСОВНО ЄПИСКОПІВ ТА ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ ОСІБ

АРТ. 6 – СУБ'ЄКТИВНА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Процесуальні норми, згадані в цьому розділі, стосуються злочинів і поведінки, зазначених у артикулі 1, вчинених

- а) кардиналами, патріархами, єпископами та легатами Римського Архієрея;
- б) священнослужителями, які очолюють чи очолювали якусь Латинську чи Східну партикулярну Церкву або організацію до неї прирівняну, в тому числі персональні ординаріати, щодо дій, вчинених у часі виконання уряду;
- в) священнослужителями, які є чи були в минулому керівниками персональної прелатури, щодо дій, вчинених у часі виконання уряду;
- г) священнослужителями, які стоять або стояли на чолі суспільного клерикального

об'єднання до якого дозволене приписання, щодо дій, вчинених у часі виконання уряду;

д) особами, які є чи були верховними модераторами інститутів богопосвяченого життя чи товариств апостольського життя папського права, а також монастирів свого права, щодо дій, вчинених у часі виконання уряду;

е) мирянами, які є або були модераторами міжнародних об'єднань вірних, визнаних або заснованих Апостольським Престолом, щодо дій, вчинених у часі виконання уряду;

АРТ. 7 – КОМПЕТЕНТНА ДИКАСТЕРІЯ

§1. Вислів, “компетентна дикастерія” означає Дикастерію Доктрини Віри, якщо йдеться про злочини, які зарезервовані за нею у відповідності до чинних норм, а також у всіх інших випадках і в рамках відповідної компетенції визначеної власним правом Римської Курії:

- Дикастерію Східних Церков;
- Дикастерію Єпископів;
- Дикастерію Євангелізації Народів;
- Дикастерію у справах Духовенства;
- Дикастерію Інститутів богопосвяченого життя і Товариств апостольського життя;
- Дикастерію у справах мирян, родини та життя.

§2. Для того, щоб забезпечити якнайкращу координацію, компетентна дикастерія інформує Державний Секретаріат та інші дикастерії, яких це безпосередньо стосується, про надходження повідомлення та результати розслідування.

§3. Комунікація між митрополитом і Святим Престолом, про яку йдеться у цьому титулі, відбувається через представника понтифіка.

АРТ. 8 – ПРОЦЕДУРА, ЯКА ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ У РАЗІ НАДХОДЖЕННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ЄПІСКОПА ЛАТИНСЬКОЇ ЦЕРКВИ, АБО ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ ПРО ЯКИХ ЙДЕТЬСЯ В АРТ. 6

§1. Орган влади, який отримує повідомлення, передає його як компетентній дикастерії, так і митрополиту церковної провінції, в якій має постійне місце проживання особа, якої стосується повідомлення.

§2. Якщо повідомлення стосується митрополита, або якщо митрополичий престол є вакантним, то повідомлення пересилається Святому Престолу, а також найстаршому за призначенням єпископу даної провінції, до якого в такому випадку застосовуються наступні положення, які стосуються митрополита. Подібним чином до Святого Престолу надсилається повідомлення щодо тих, хто здійснює пастирське керівництво церковних структур, безпосередньо підпорядкованих самому Святому Престолу.

§3. Якщо повідомлення стосується папського легата, воно передається безпосередньо Державному Секретаріату.

АРТ. 9 – ПРОЦЕДУРА, ЯКА ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ДО ЄПІСКОПІВ СХІДНИХ ЦЕРКОВ, АБО ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ ПРО ЯКИХ ЙДЕТЬСЯ В АРТ. 6

§1. Повідомлення, яке стосується єпископа, або іншого суб'єкта до нього прирівняного, Патріаршої, Верховноархієпископської чи Митрополичої Церкви свого права, воно передається відповідному Патріарху, Верховному Архієпископу чи Митрополиту Церкви свого права.

§2. Якщо повідомлення стосується митрополита Патріаршої чи Верховноархієпископської Церкви, який виконує свої обов'язки в межах території цих Церков, воно передається на розгляд відповідному Патріарху чи Верховному Архієпископу.

§3. У вищезазначених випадках орган влади, який отримав повідомлення, передає його також до Дикастерії Східних Церков.

§4. Якщо особа, якої стосується повідомлення, є єпископом чи митрополитом, що діє поза територією Патріаршої,

Верховноархієпископської або Митрополичої церкви свого права, це повідомлення передається до Дикастерії Східних Церков, яка, якщо вважає за потрібне, інформує компетентного Патріарха, Верховного Архієпископа, або Митрополита Церкви свого права.

§5. Якщо повідомлення стосується Патріарха, Верховного Архієпископа, Митрополита Церкви свого права або Єпископа інших Східних Церков свого права, воно передається до Дикастерії Східних Церков.

§6. Наступні положення, які стосуються митрополита, застосовуються до церковного органу влади, якому передається на розгляд повідомлення на основі цього артикулу.

АРТ. 10 – ПРОЦЕДУРА, ЯКА ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ДО ВЕРХОВНИХ МОДЕРАТОРІВ ІНСТИТУТІВ БОГОПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ АБО ТОВАРИСТВ АПОСТОЛЬСЬКОГО ЖИТТЯ

Якщо повідомлення стосується тих, хто є або був Верховним модератором Інститутів богопосвяченого життя чи Товариств апостольського життя папського права, а також монастирів свого права, присутніх в Римі та в Римській провінції, воно пересилається до компетентної дикастерії.

АРТ. 11 – ПОЧАТКОВІ ОБОВ'ЯЗКИ МИТРОПОЛИТА

§1. Митрополит, який отримує повідомлення, негайно просить компетентну дикастерію доручення на проведення розслідування.

§2. Дикастерія повинна якнайшвидше, у будь-якому випадку протягом тридцяти днів від отримання першого повідомлення від папського представника, або запиту про доручення від митрополита, надати відповідні інструкції щодо того, як діяти в конкретному випадку.

§3. Якщо Митрополит вважає повідомлення явно необґрунтованим, він через папського представника інформує про це компетентну

дикастерію і, якщо останньою не постановлено інше, наказує архівувати повідомлення.

АРТ. 12 – ДОРУЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОСОБИ, ЯКА НЕ Є МИТРОПОЛИТОМ

§1. Якщо компетентна дикастерія, вислухавши папського представника, вважає доцільним доручити проведення розслідування особі, яка не є митрополитом, то повідомляє про це митрополита. Митрополит надає усю відповідну інформацію та документи особі, призначеній дикастерією.

§2. У випадку, про який йдеться у попередньому пункті, до особи, якій доручено провести розслідування, застосовуються ці положення, які стосуються митрополита.

АРТ. 13 – ПРОВЕДЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ

§1. Митрополит, отримавши доручення від компетентної дикастерії, та згідно з отриманими інструкціями щодо процедури, особисто чи через одну чи більше відповідних осіб:

а) збирає відповідну інформацію про факти;

б) отримує доступ до інформації та документів, які є необхідними для проведення розслідування, що зберігаються в архівах церковних інституцій;

в) за необхідності, залучає до співпраці інших ординаріїв або ієрархів;

г) запитує інформацію, якщо вважає це доречним і відповідно до положень §7 поданому нижче, від осіб та установ, у тому числі цивільних, які можуть надати корисну інформацію для розслідування.

§2. Якщо необхідно заслухати неповнолітню чи вразливу особу, митрополит застосовує відповідні методи, які враховують їхній стан і закони держави.

§3. Якщо існують обґрунтовані мотиви вважати, що інформація чи документи, які стосуються слідства можуть бути вилучені або знищені, митрополит повинен вжити необхідних заходів для їх збереження.

§4. Навіть користуючись послугами інших осіб, митрополит залишається відповідальним за керівництво та проведення розслідування, а також за точне виконання вказівок, зазначених у арт. 11 §2.

§5. Митрополиту допомагає нотар, якого вільно обирається у відповідності до канонів 483 §2 ККП та 253 §2 ККСЦ.

§ 6. Митрополит зобов'язаний діяти неупереджено та без конфлікту інтересів. Якщо він вважає, що перебуває у конфлікті інтересів або що не в змозі зберегти необхідну неупередженість, щоб гарантувати цілісність розслідування, він зобов'язаний заявити про самовідвід та повідомити про цю обставину компетентну дикастерію.

Так само повинен звернутися до компетентної дикастерії, кожен, хто вважає, що має у справі конфлікт інтересів.

§7. Особа, щодо якої ведеться розслідування, має презумпцію невинуватості та законний захист її доброї слави.

§8. Митрополит, якщо про це його просить компетентна дикастерія, повідомляє особу, щодо якої ведеться розслідування, про ведення такого розслідування, заслуховує його/її виклад фактів і запрошує його/її представити аргументи захисту. У таких випадках особі, щодо якої ведеться розслідування, може допомагати прокуратор.

§9. Періодично, згідно з отриманими вказівками, митрополит передає до компетентної дикастерії інформацію про стан розслідувань.

АРТ. 14 – ЗАЛУЧЕННЯ КВАЛІФІКОВАНИХ ОСІБ

§1. У відповідності до евентуальних директив Єпископської Конференції, Синоду Єпископів чи Ради Ієрархів щодо надання допомоги митрополиту в розслідуванні, є доречним, щоб єпископи відповідної провінції, окремо чи разом, сформували списки кваліфікованих осіб, з-поміж яких митрополит може вибрати тих, хто найбільше підходить для допомоги

в розслідуванні, відповідно до потреб справи та, зокрема, з урахуванням співпраці, яку можуть запропонувати миряни, згідно з канонами 228 ККП та 408 ККСЦ.

§2. Митрополит у будь-якому випадку може вільно обирати інших осіб, які мають таку ж кваліфікацію.

§3. Кожен, хто допомагає митрополиту в розслідуванні, зобов'язаний діяти неупереджено та без конфлікту інтересів. Якщо він вважає, що перебуває у конфлікті інтересів, або що не в змозі зберегти необхідну неупередженість, щоб гарантувати цілісність розслідування, він зобов'язаний заявити самовідвід та повідомити про цю обставину митрополиту.

§4. Особи, які допомагають митрополиту, складають присягу про належне і вірне виконання своїх обов'язків, дотримуючись положень арт. 13 §7.

АРТ. 15 – ТРИВАЛІСТЬ РОЗСЛІДУВАННЯ

§1. Розслідування мають бути завершені в короткий термін і в будь-якому випадку протягом часу, зазначеного в інструкціях, згаданих у артикулі 11 §2.

§2. За наявності обґрунтованих причин і після надсилання інформації про стан розслідування, митрополит може просити компетентну дикастерію про продовження терміну.

АРТ. 16 – ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

Якщо цього вимагають факти або обставини, митрополит пропонує компетентній дикастерії здійснити певні дії чи вжити відповідних запобіжних заходів стосовно особи, щодо якої ведеться розслідування. Дикастерія здійснює певні дії, заслухавши папського представника.

АРТ. 17 – СТВОРЕННЯ ФОНДУ

§1. Церковні провінції, Єпископські Конференції, Синоди Єпископів і Ради Ієрархів можуть створити фонд, призначений для фінансування витрат на розслідування,

який формується згідно з нормами канонів 116 та 1303 §1, 1° ККП і 1047 ККСЦ. Діяльність даного фонду регулюється нормами канонічного права.

§2. На прохання призначеного митрополита, адміністратор фонду надає йому кошти, необхідні для проведення розслідування. Митрополит зобов'язаний представити звіт адміністраторові після завершення розслідування.

АРТ. 18 – ПЕРЕДАЧА ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА ОЦІНКА

§1. Завершивши розслідування, митрополит передає оригінал актів до компетентної дикастерії разом із власною оцінкою щодо результатів розслідування та евентуальних питань поставлених у вказівках, про які у арт. 11 §2. Копія документів зберігається в архіві компетентного папського представника.

§2. Якщо від компетентної дикастерії не отримано подальших вказівок, то повноваження митрополита після завершення розслідування припиняються.

§3. У відповідності до вказівок, наданих компетентною дикастерією, митрополит, на вимогу, інформує про результати розслідування особу, яка стверджує, що її скривдили, і, у відповідних випадках, особу, яка подала заяву, або її законних представників.

АРТ. 19 – ПОДАЛЬШІ ЗАХОДИ

Якщо не прийнято рішення про проведення додаткового розслідування, то компетентна дикастерія продовжує працювати щодо конкретної справи у відповідності до закону.

АРТ. 20 – ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ДЕРЖАВИ

Ці норми застосовуються без жодних упереджень до прав та обов'язків, визначених державними законами, зокрема, до тих законів, які стосуються можливих обов'язків щодо сповіщення компетентних державних органів.

Наказую, щоб цей Апостольський лист у формі *Motu Proprio* був проголошений шляхом його публікації в *L'Osservatore Romano*, і він набуде чинності 30 квітня 2023 р., а опісля був опублікований в *Acta Apostolicae Sedis*. З набуттям чинності даного листа, попередній Апостольський лист у формі *Motu Proprio*, проголошений 7 травня 2019 р., втрачає чинність.

Дано в Римі, в Соборі Св. Петра, 25 березня 2023 року, на свято Благовіщення Господнього, в одинадцятий рік Понтифікату.

ФРАНЦИСК